

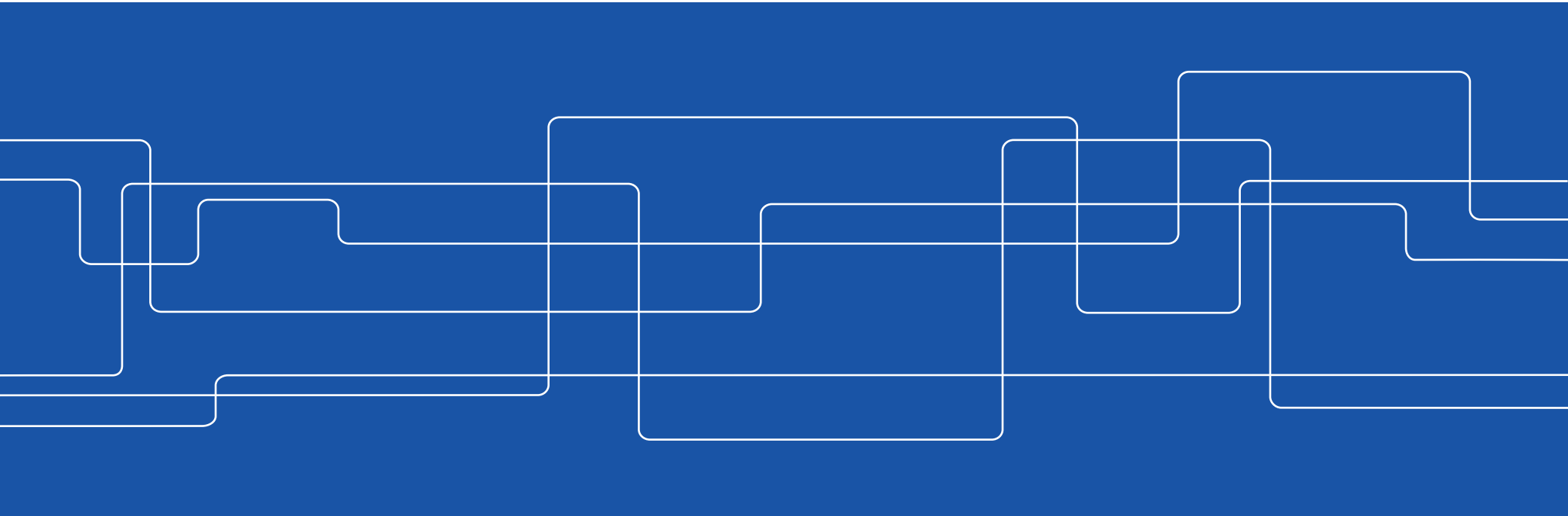
Marknad för höghastighetsbanor i Skandinavien

Bo-Lennart Nelldal, PhD

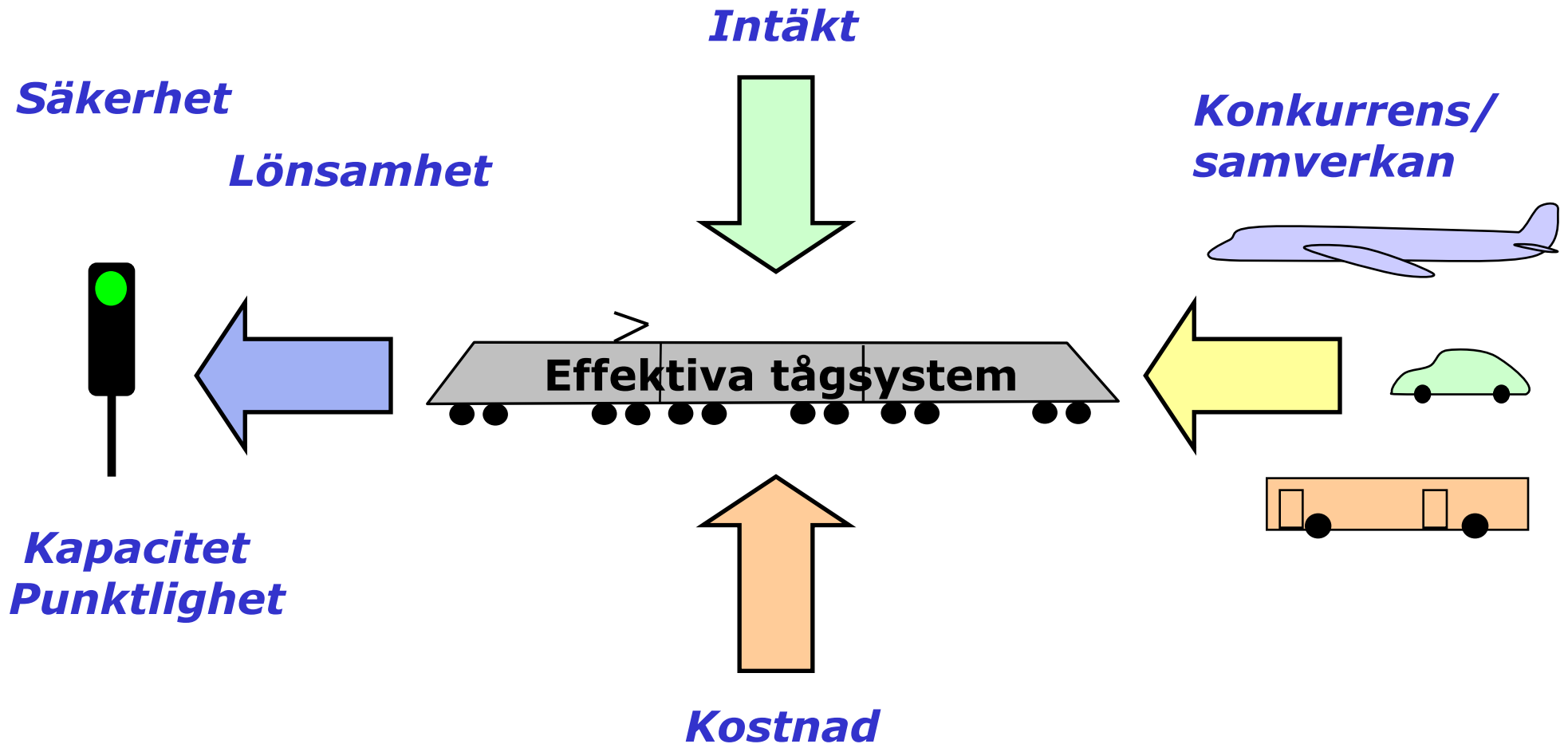
professor emeritus,

KTH Railway Group

Oslo 2018-10-01

KTH Järnvägsgruppen - Systemsyn

←Snabbtåg i Norge

Oslo-Trondheim
553 km restid: 6:38
Medelhastighet 80 km/h
Gammal bana Enkelspår

Snabbtåg i Sverige→

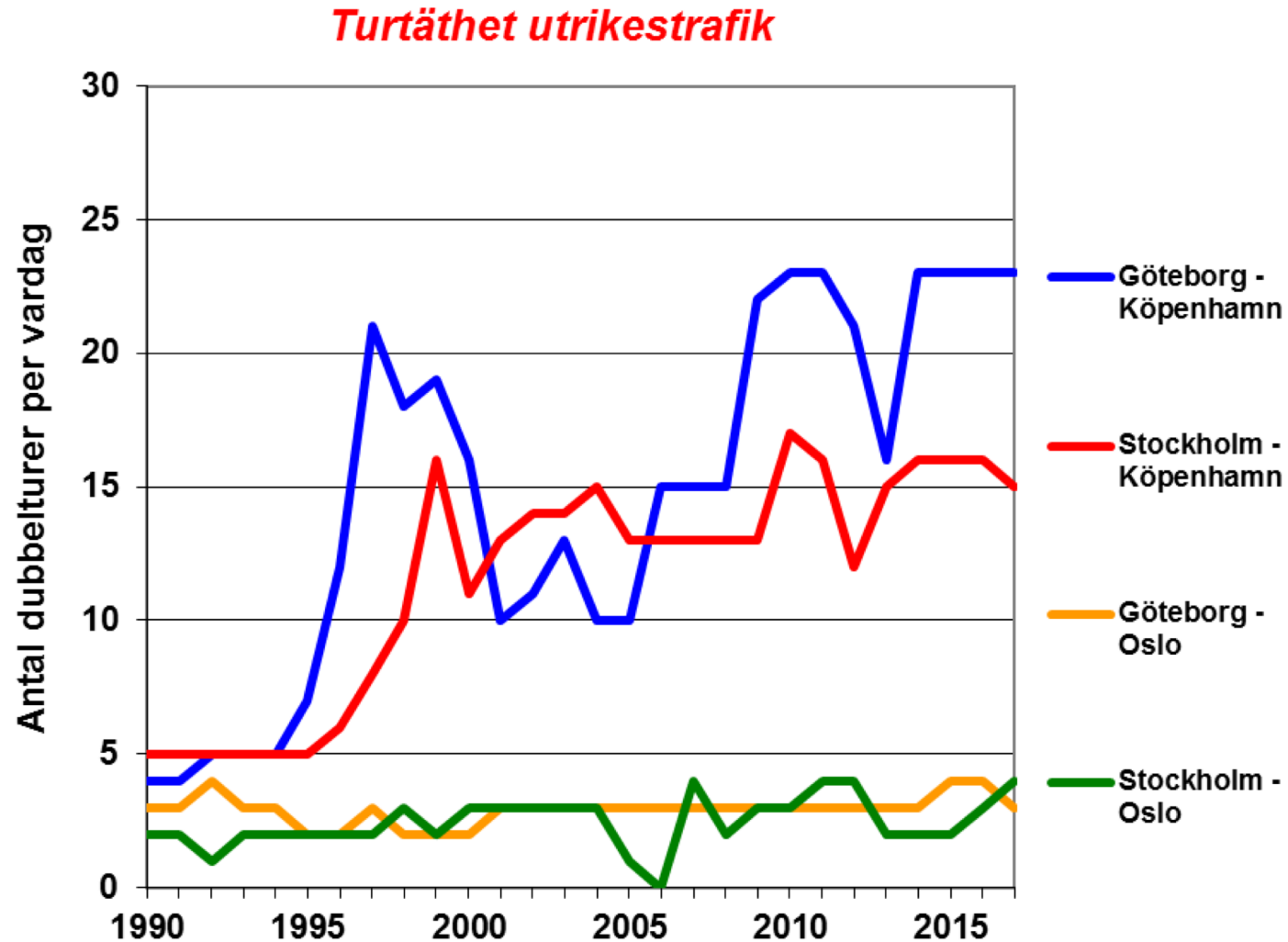
Stockholm-Malmö
600 km restid: 4:25
Medelhastighet 135 km/h
Upprustad bana dubbelspår

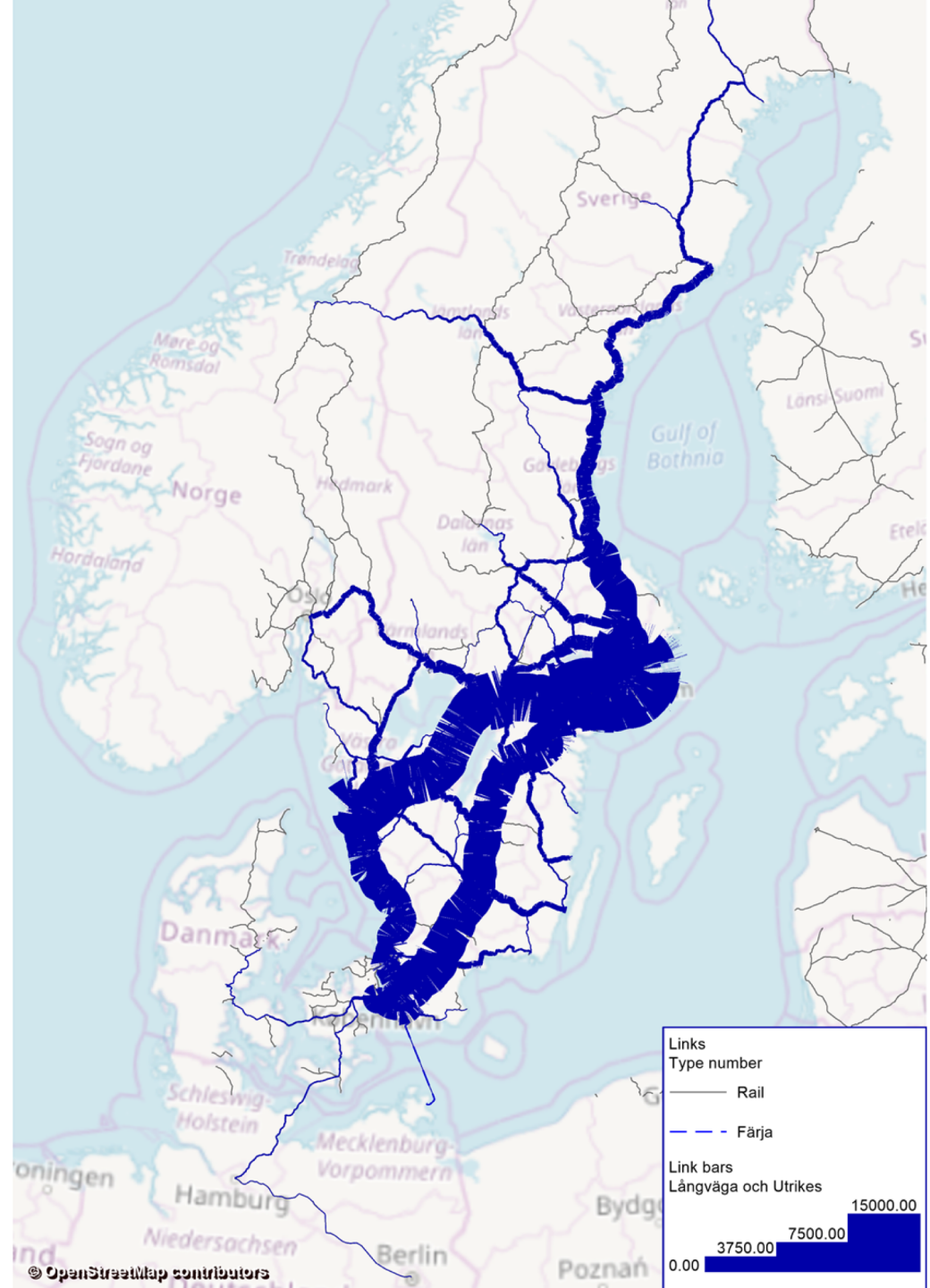
←Snabbtåg i Danmark

Köpenhamn-Århus
300 km restid: 2:49
Medelhastighet 107 km/h
Dubbelspår dieseldrift

Utveckling av gränsöverskridande trafik - Turtäthet

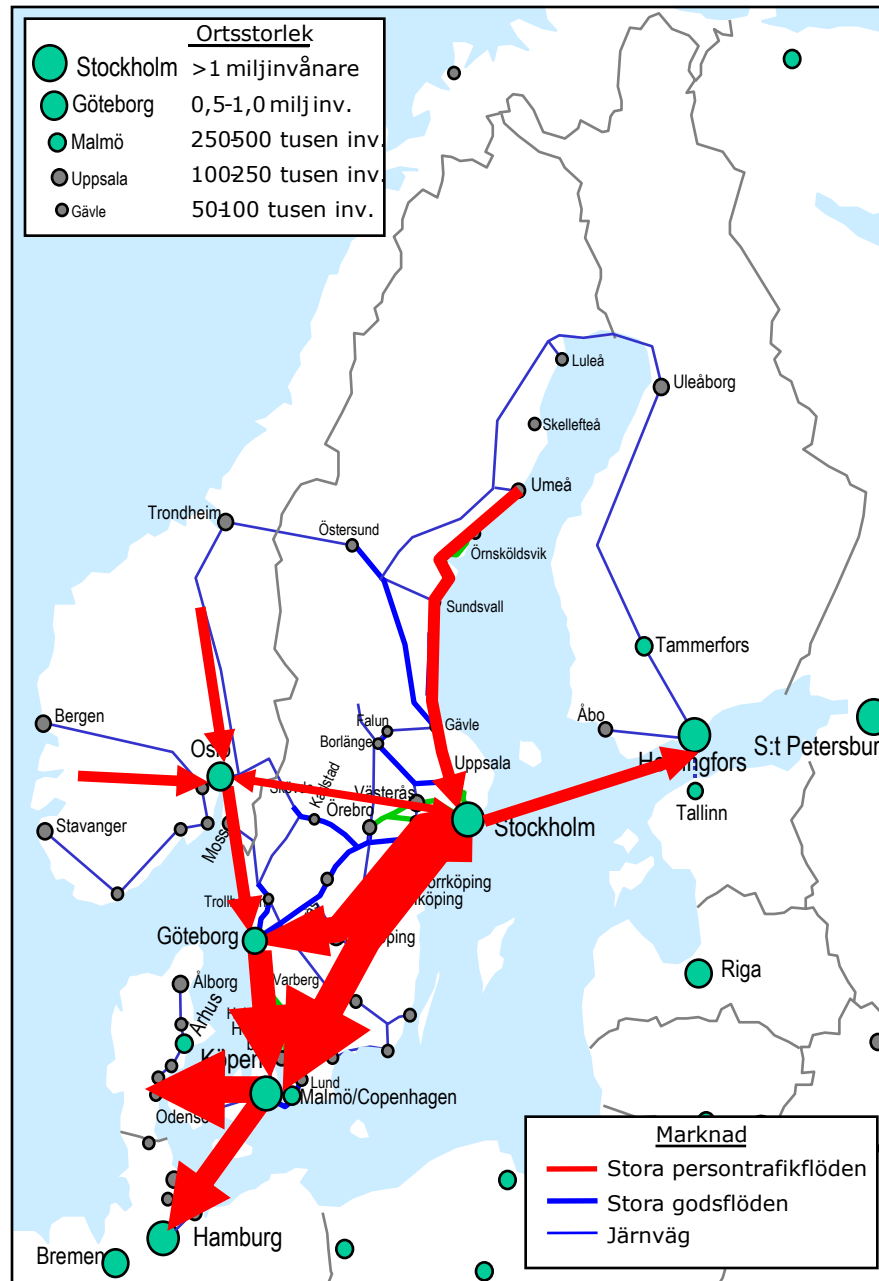
Tågresor från Sverige till Skandinavien

När är höghastighetsbanor intressanta i Skandinavien?

- När det finns en stor ändpunktsmarknad med flygkonkurrens
- Stora marknader mellan större städer längs banan som kan bidra till regionförstoring
- En omfattande godstrafik så att det finns behov av att separera person- och godstrafik

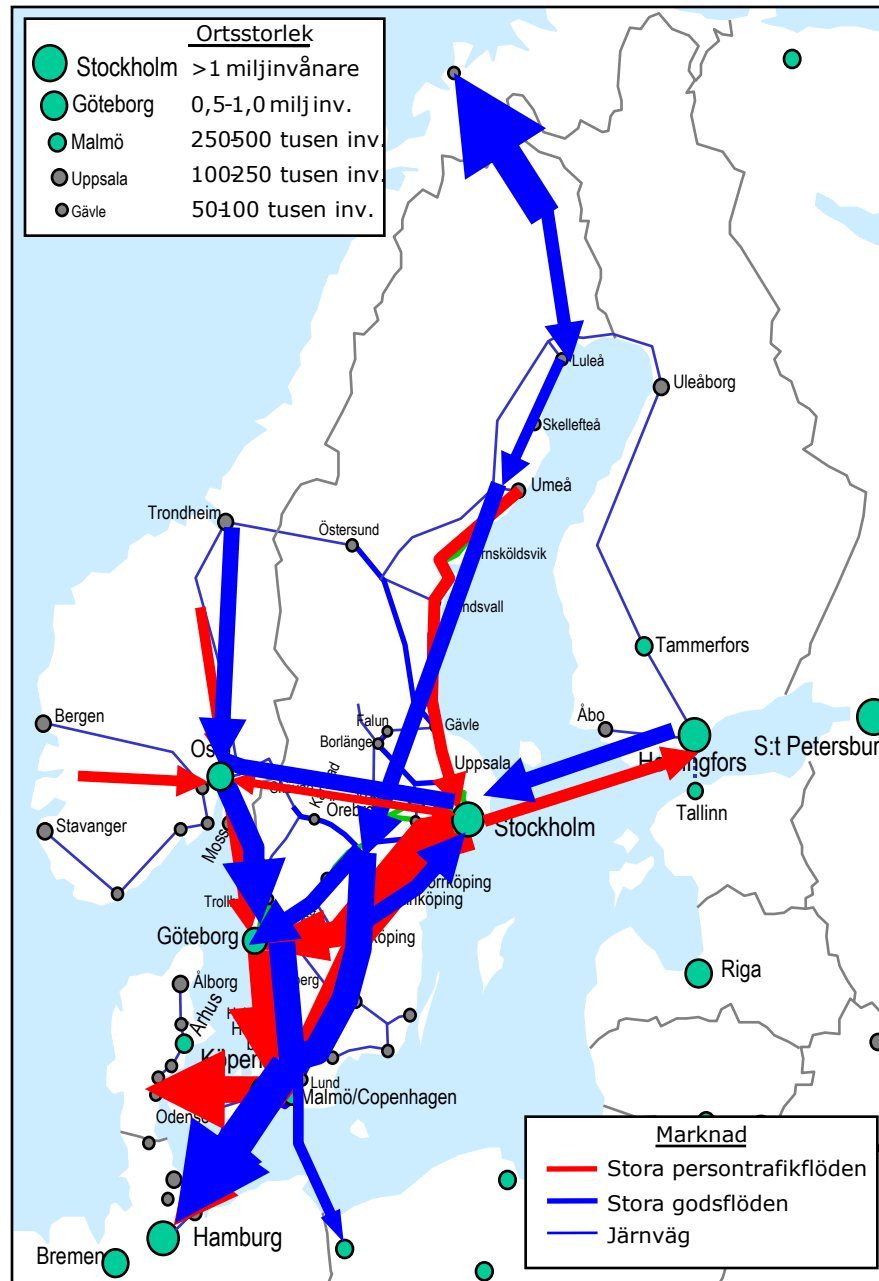
Stora passagerarflöden

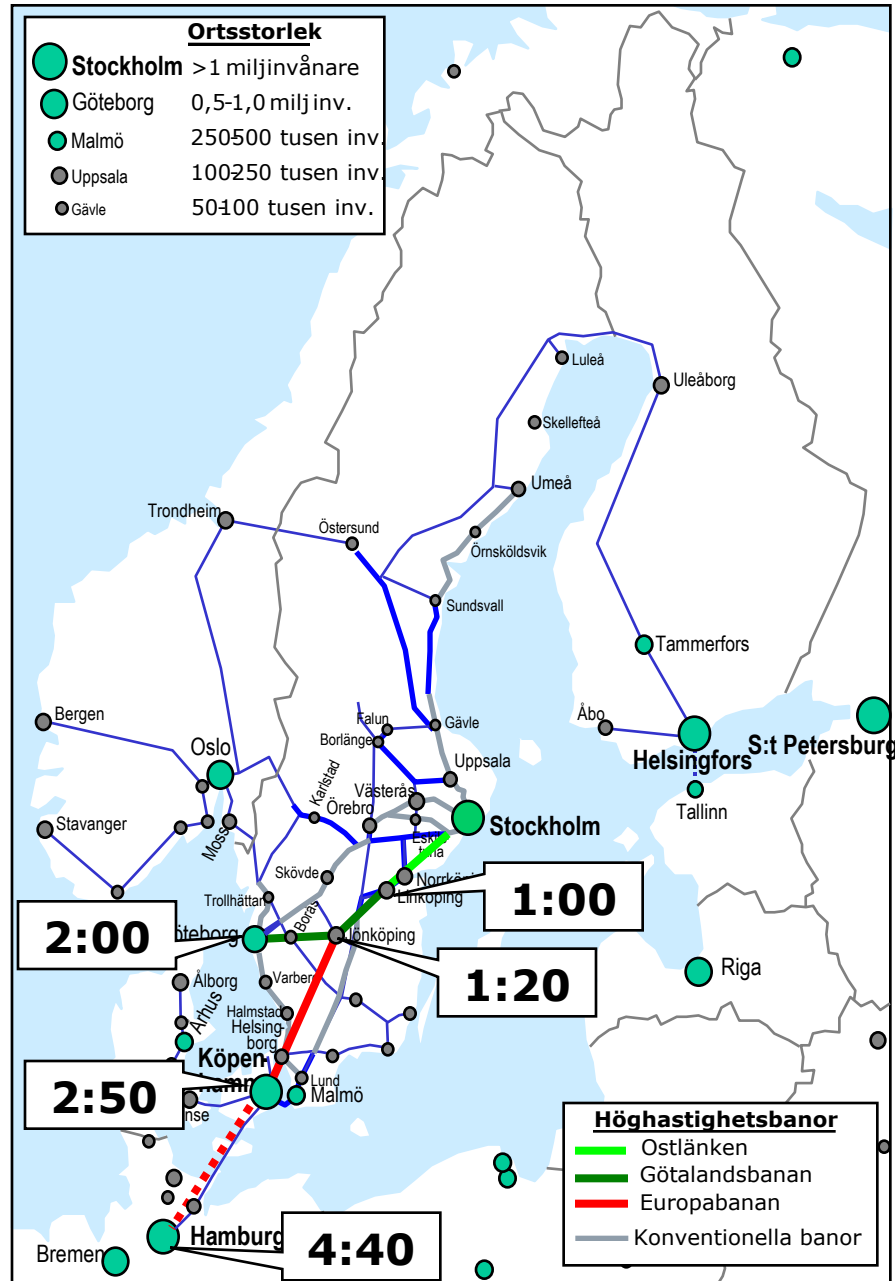

Stora godsflöden
 +
Stora
passagerarflöden
 =
Behov av att
separera trafik

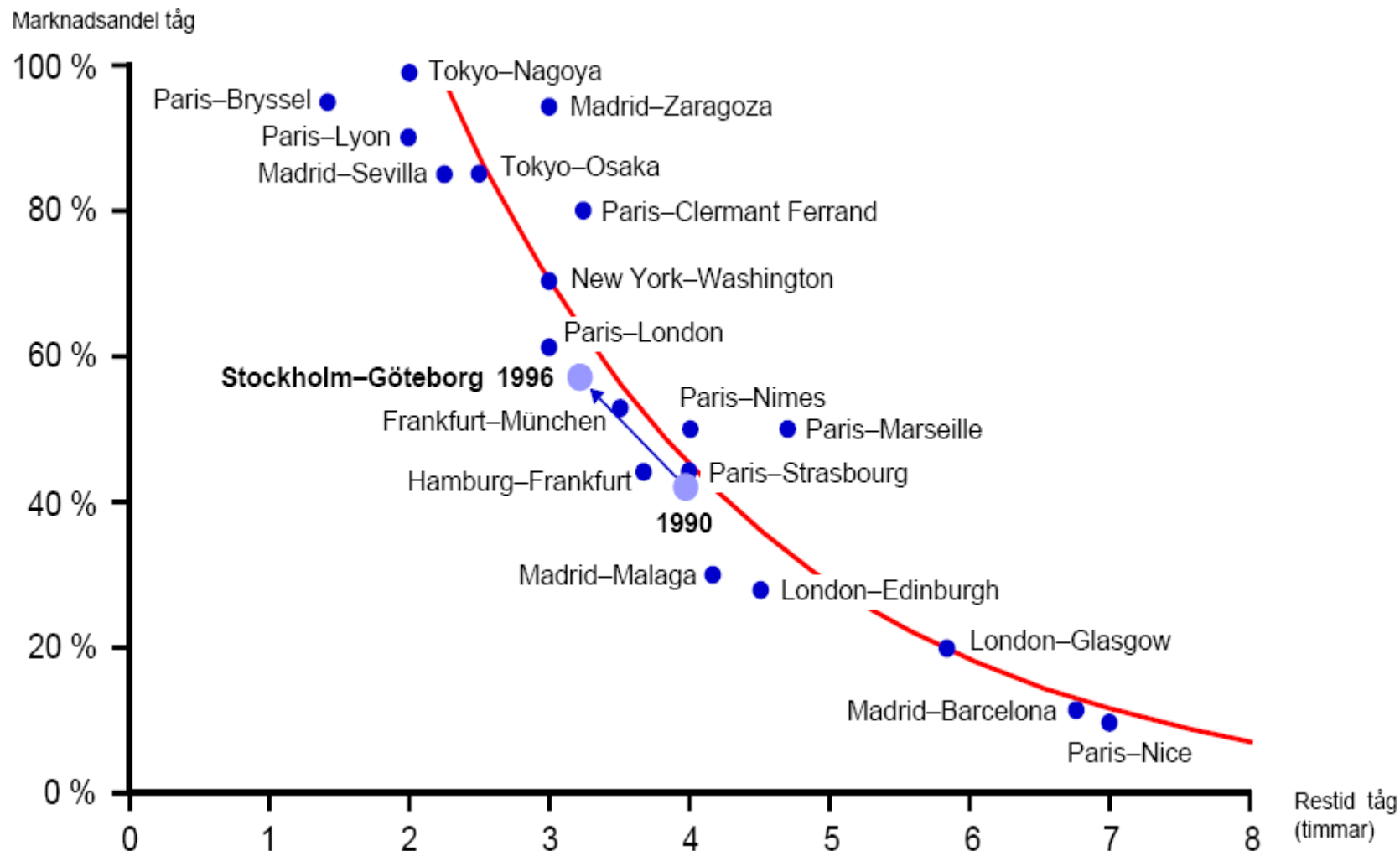
Planerat høghastighetsnät i Sverige

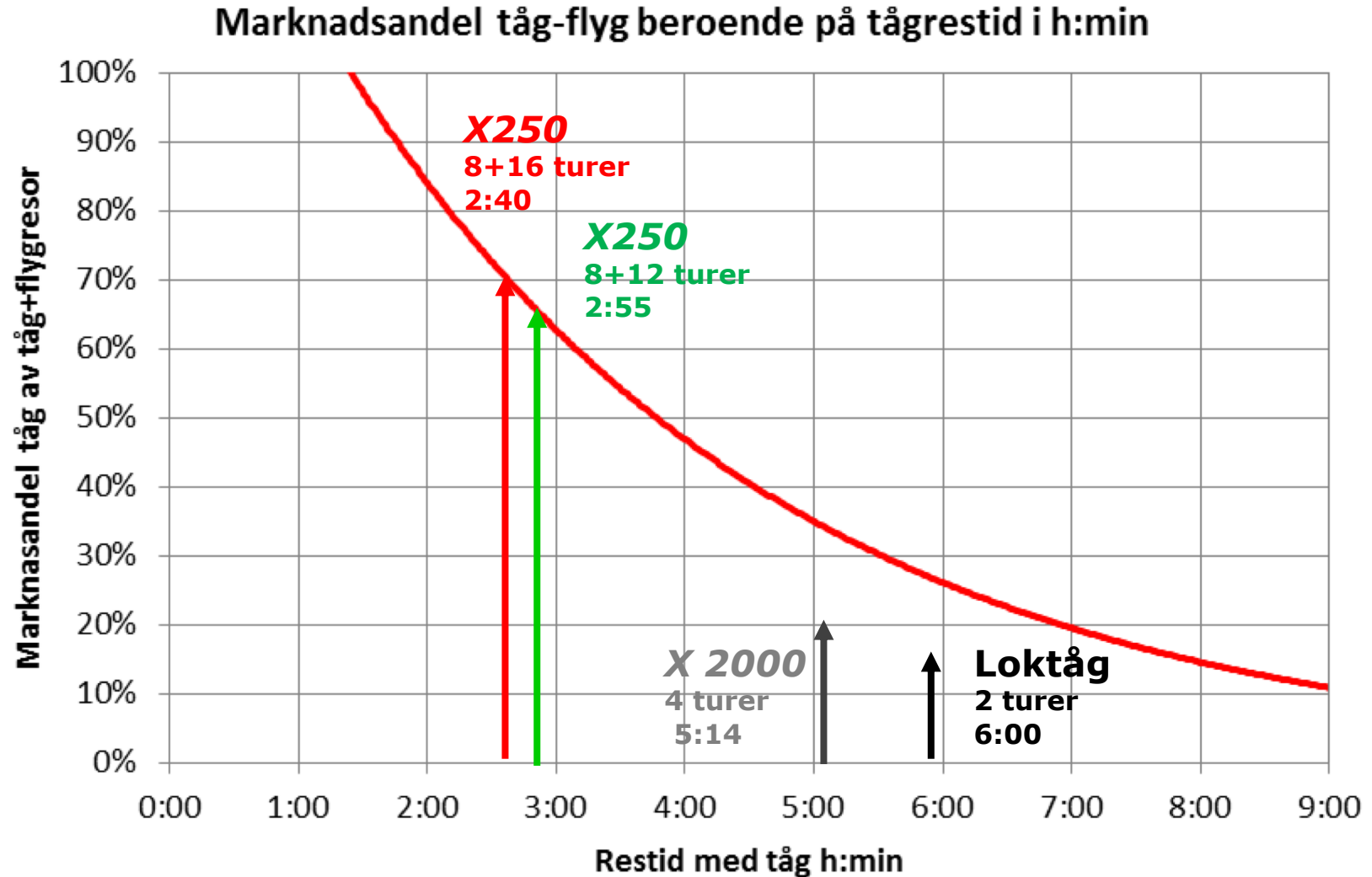
Kundkrav för persontrafik

- 3 timmars restid: Resor över dagen möjliga och tåg blir konkurrenskraftigt med flyg
- 2 timmars restid: Tåget ersätter flyget och blir också ett alternativ till transferresor med flyg
- 1 timmes restid: Daglig pendling möjlig, vidgar arbetsmarknaden

Marknadsandel tåg - flyg beroende på tågrestid - Internationella erfarenheter

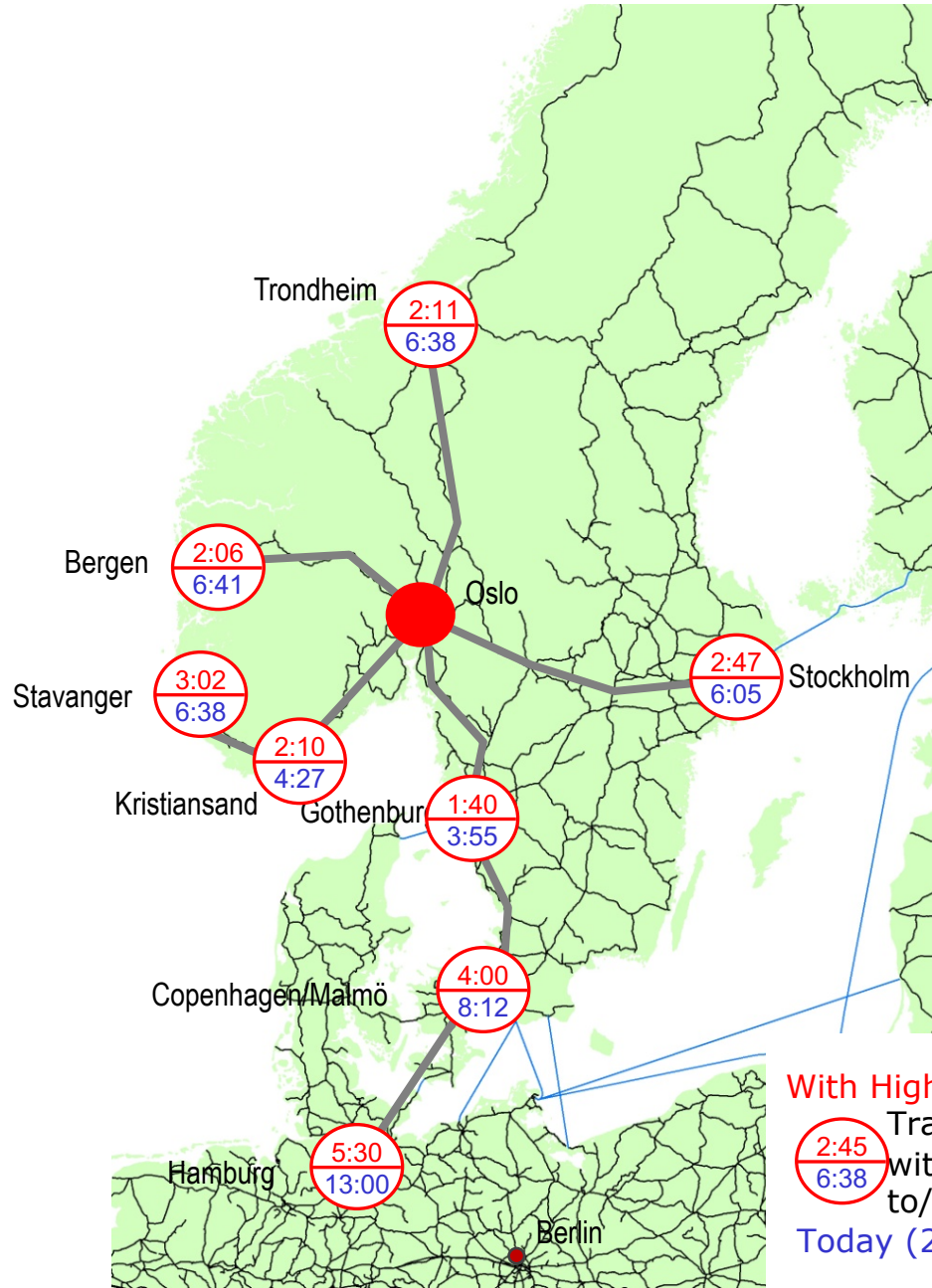

Restid med tåg - Marknadsandel tåg-flyg

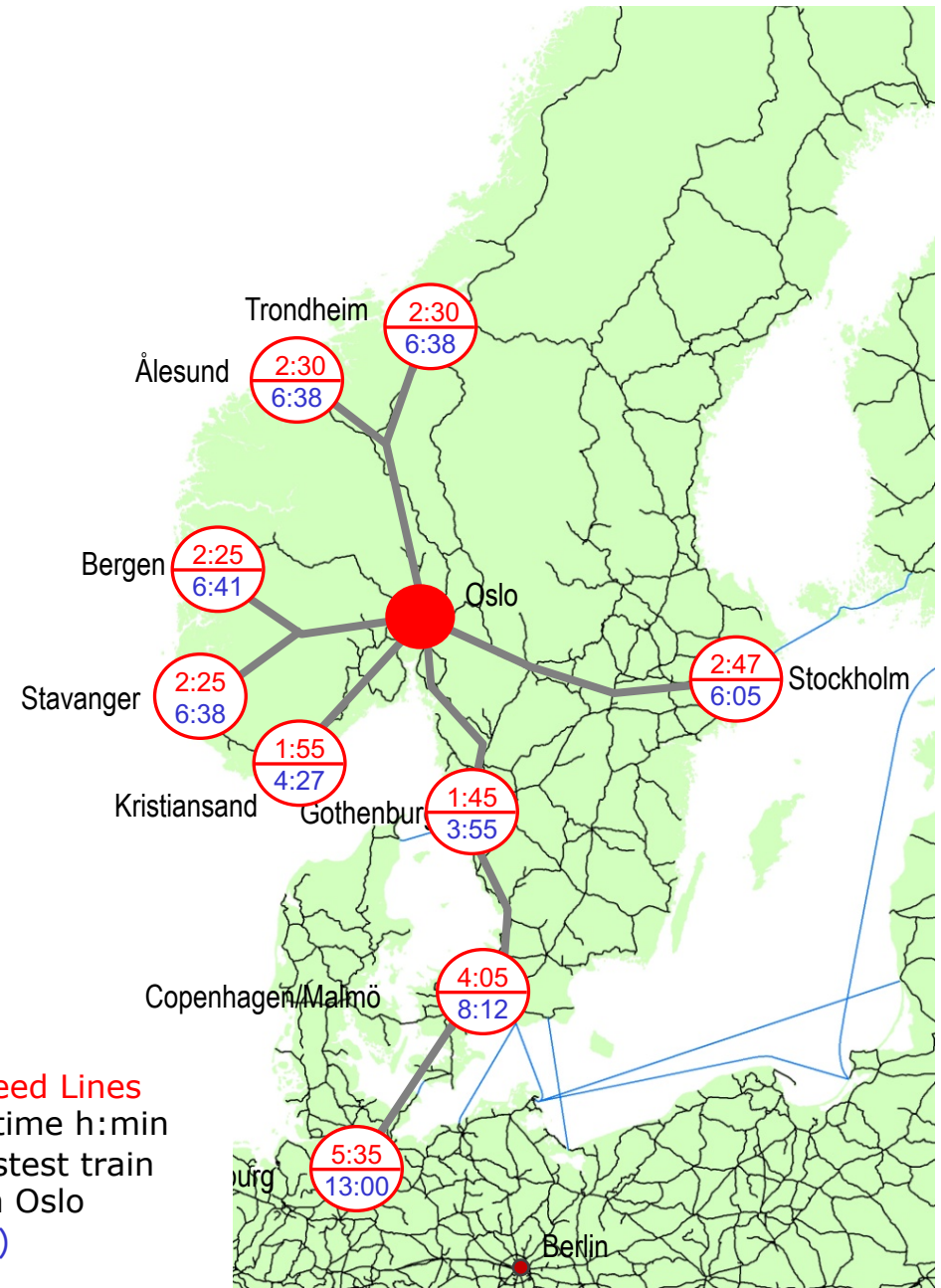
Källa: Kurvan kommer från KTH rapport om tåg-flyg Lundberg-Nelldal 2010

Den norska höghastighetsutredningen

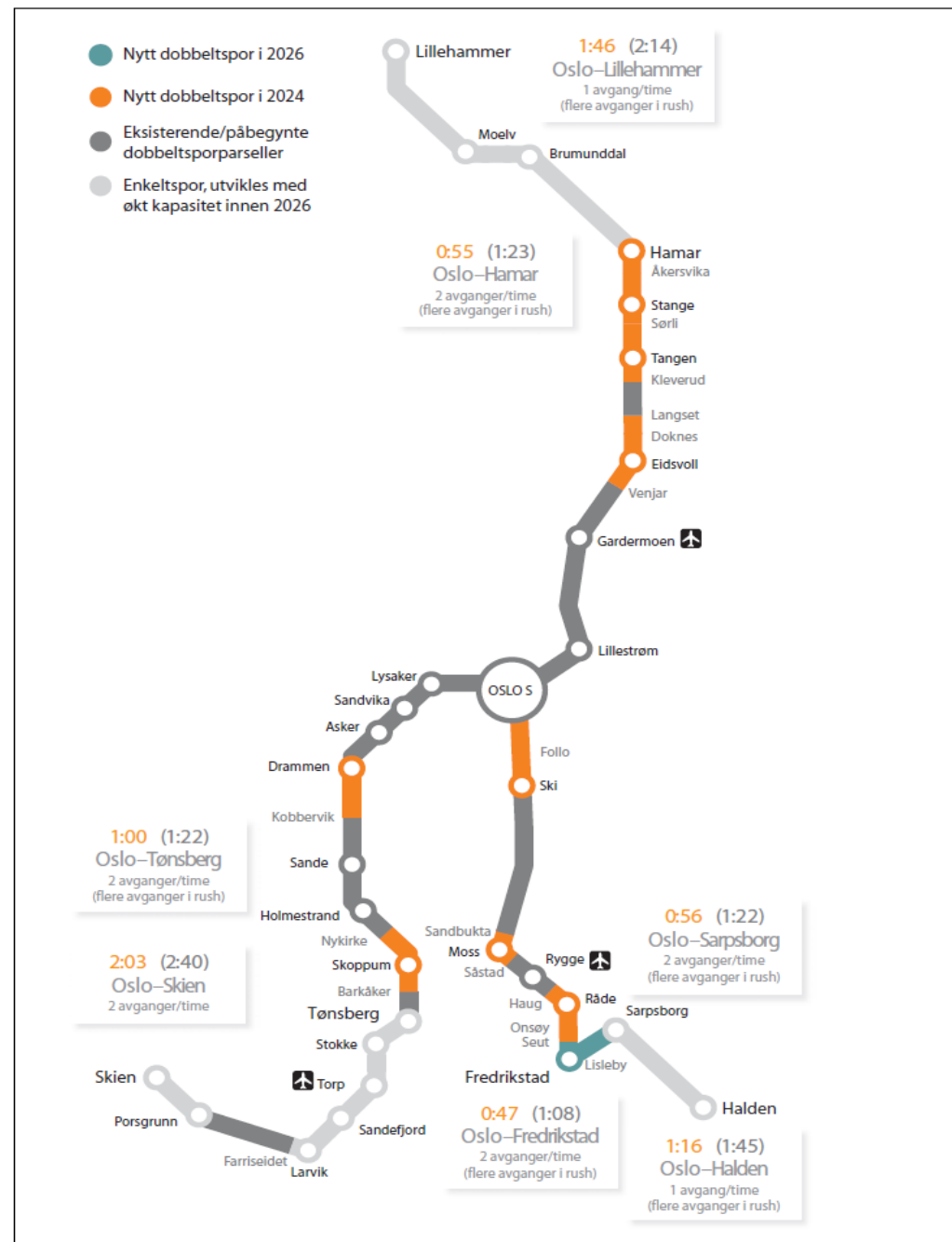

With High Speed Lines
 Travel time h:min
 with fastest train
 to/from Oslo
 Today (2011)

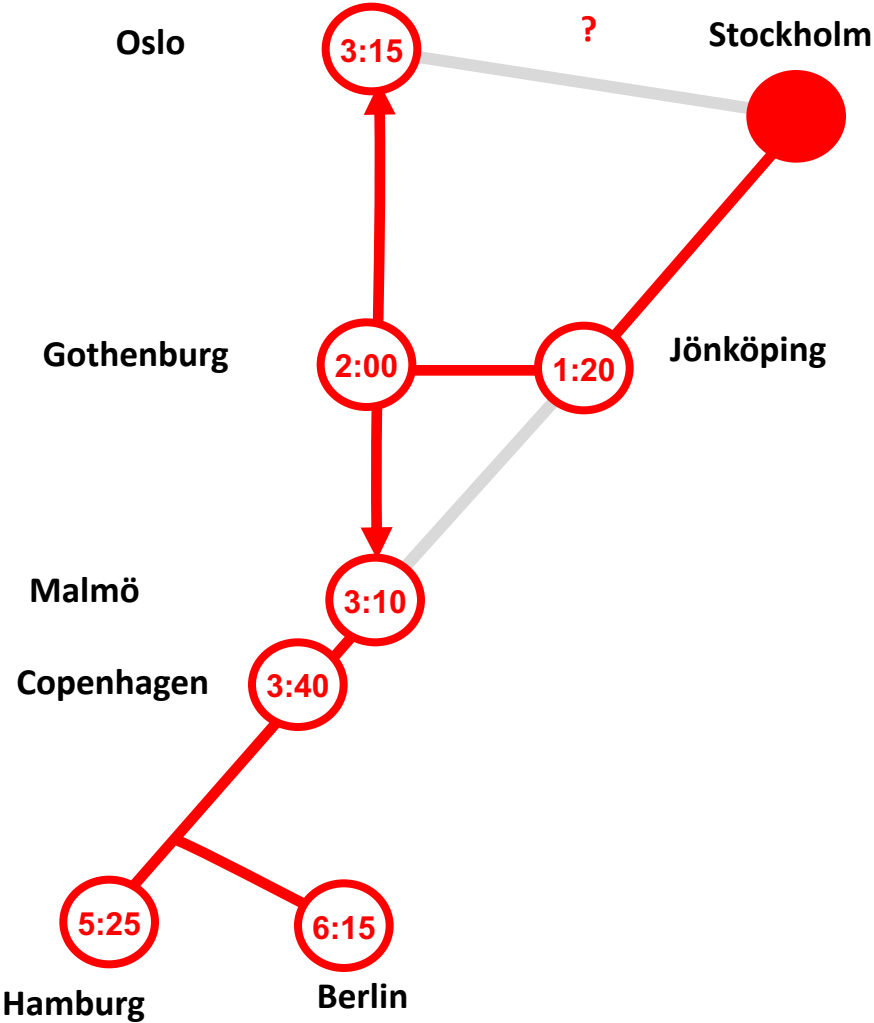
Norsk Bane AS Höghastighetsutredning

NTP Norsk transportplan 2014-2023 InterCity-nätet

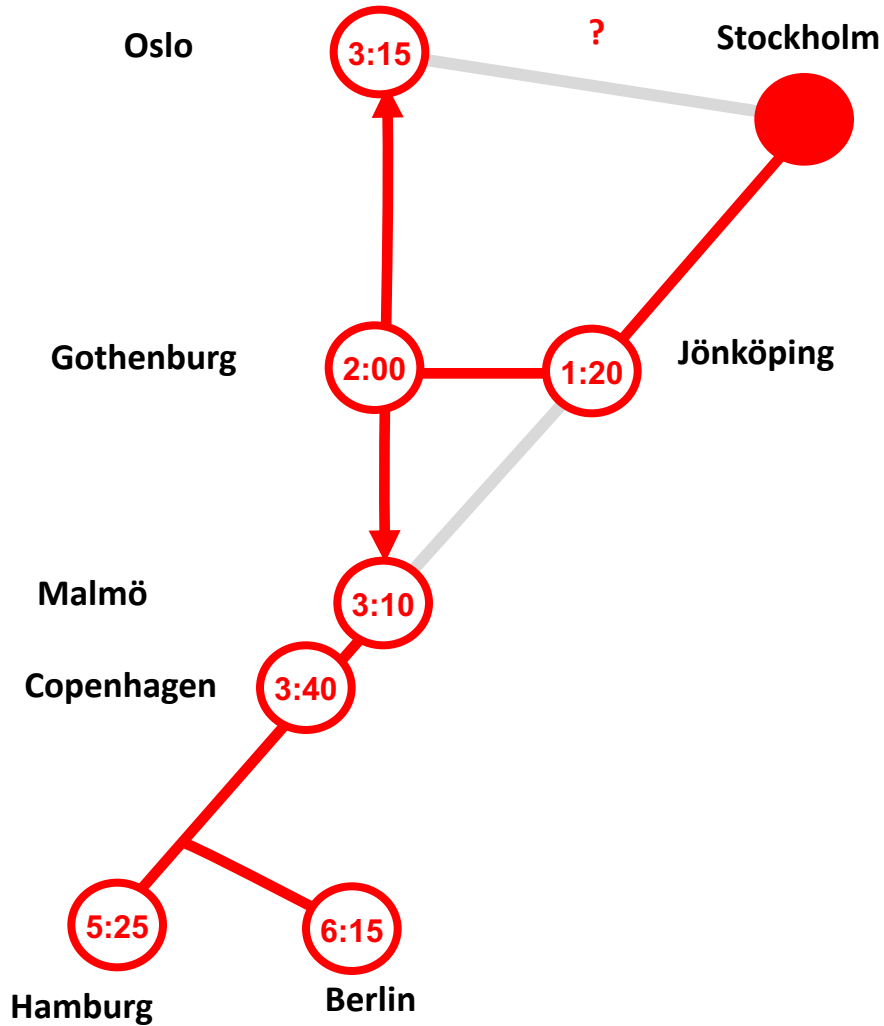

COINCO 8MC

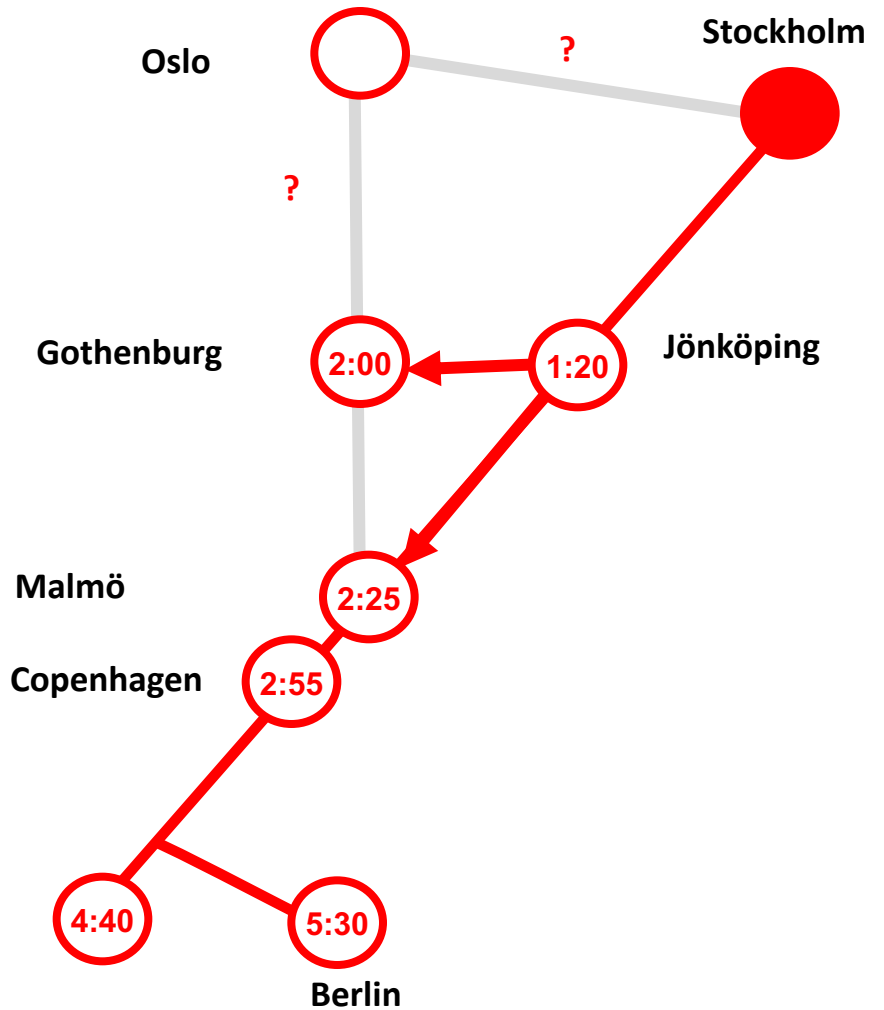

COINCO 8 MC

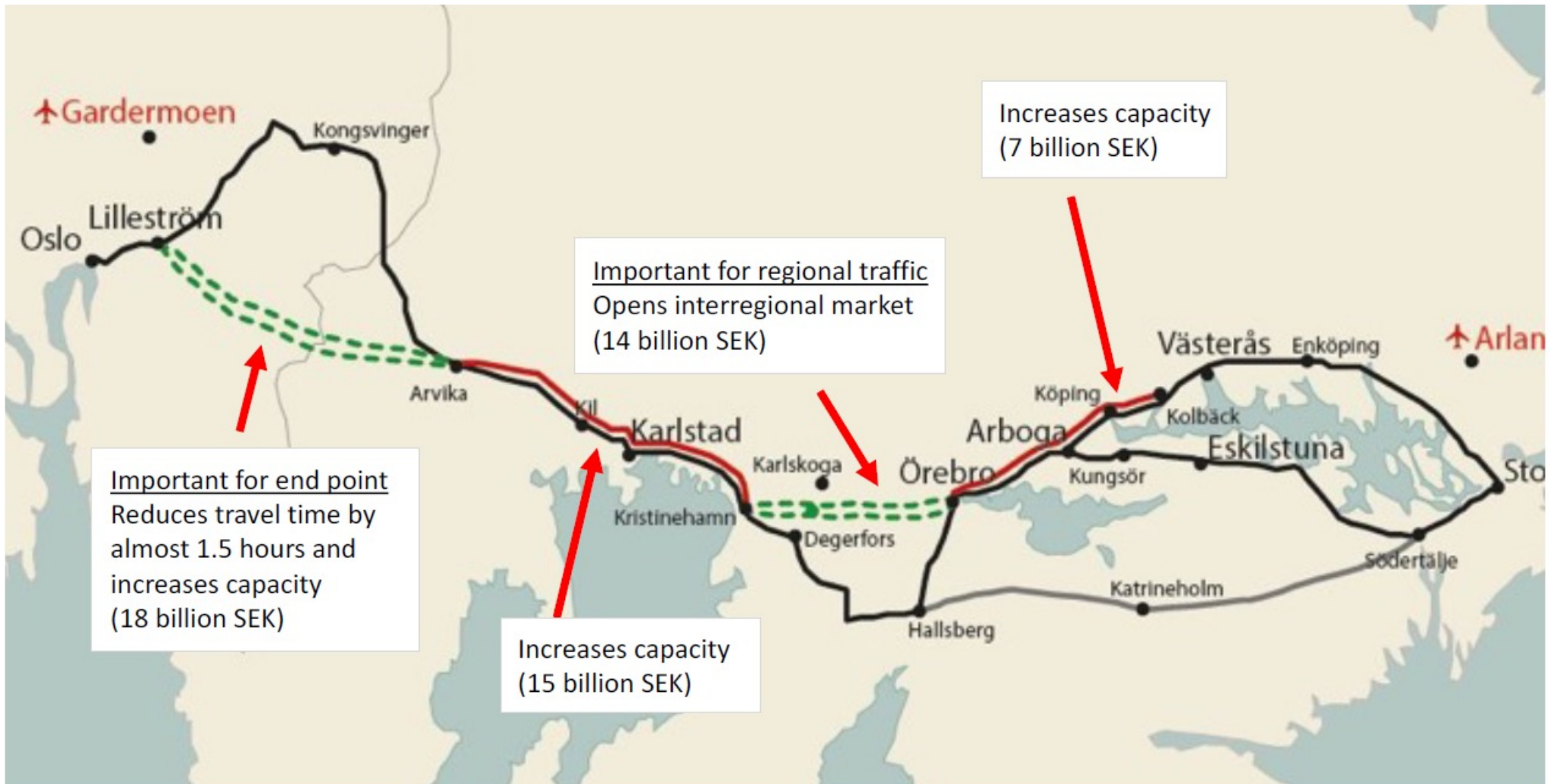

Sverigeförhandlingen och Europakorridoren

Projekt Oslo-Stockholm 2:55

Nya länkar och uppgraderade befintliga

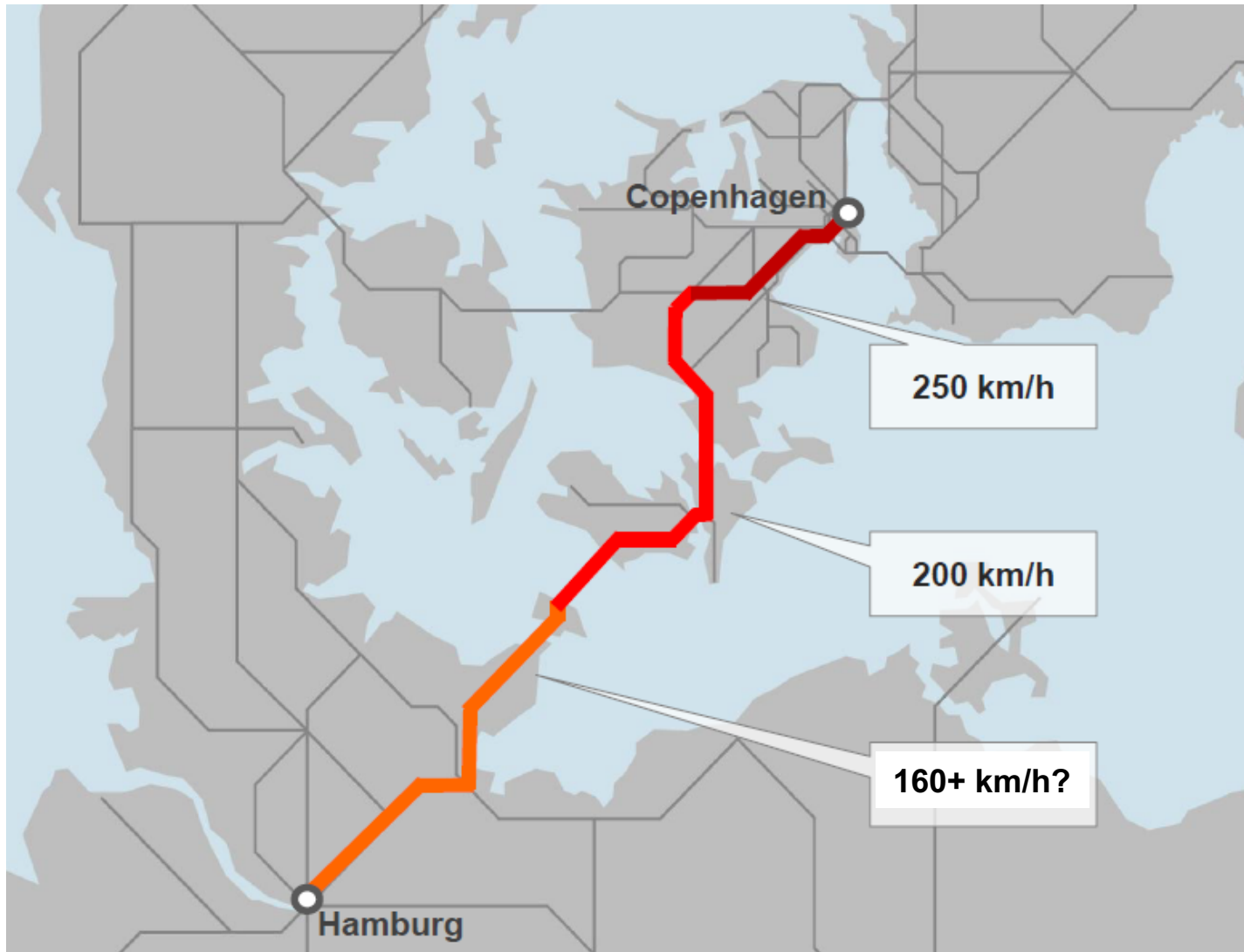

Oslo-Göteborg

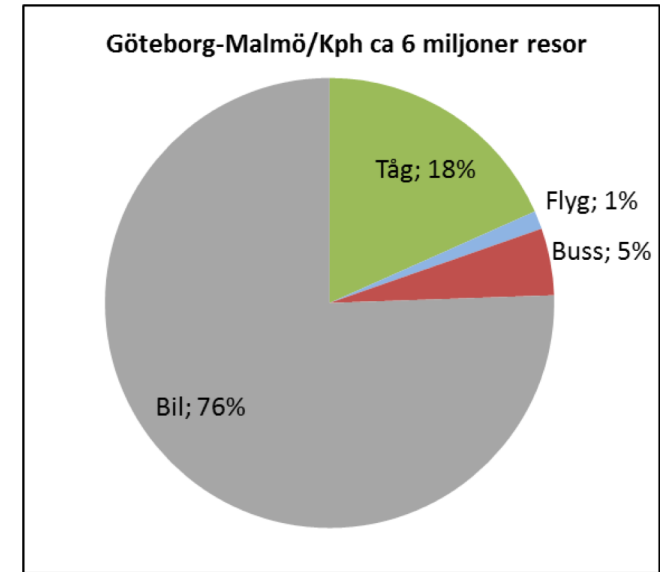
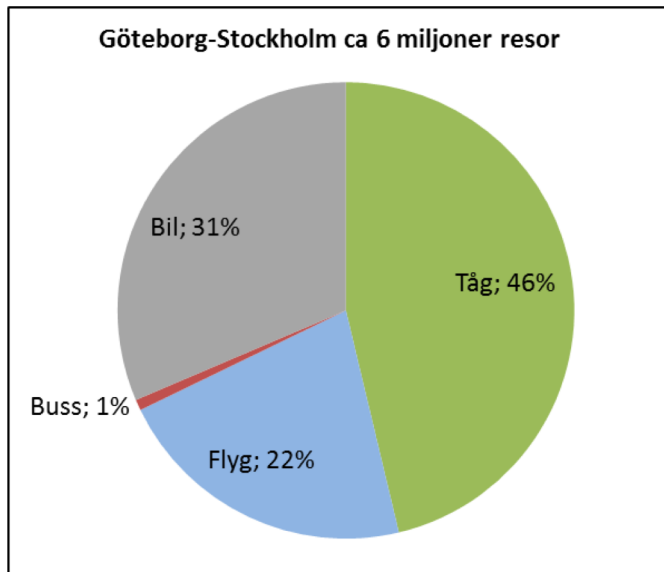
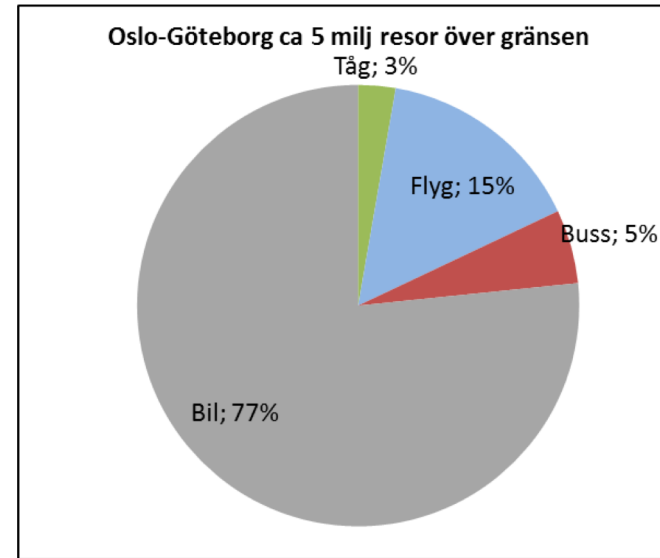
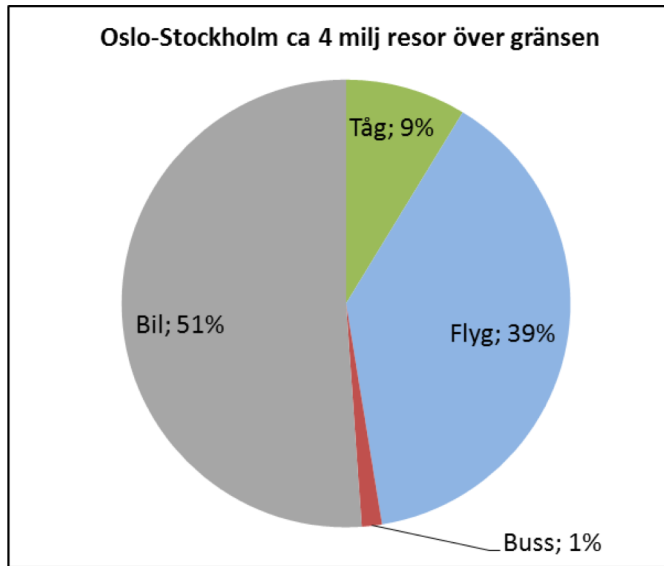
Felande länkar Ski-Sarpsborg och Halden-Öxnered

Planering i Danmark och Tyskland

Passagerarvolymmer - potentialer

Avser långväga resor exkl. gränshandel, ungefärliga värden 2017. Källa:: KTH databaser över utbud och efterfrågan bearbetade av Nelldal

Godstransporter över gränsen vid Svinesund/Kornsjö

- Antal fordon
  - 2462 tunga lastbilar/dag – var 30 sekund
  - 8 godståg/dag – var 4 timme
- Marknadsandel över gränsen:
  - Tåg 7%
  - Lastbil 93%

Jämförelse

- Marknadsandel i inrikes transporter
  - Sverige 40% (exkl sjöfart)
  - Norge 25%
  - CargoNets huvudlinjer: 50%

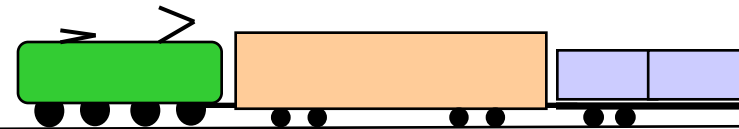
Utrikestransporter

- Mellan Sverige och den Västeuropeiska kontinenten

1 lastbil var 15:e sekund

1 godståg var 40:e minut

Avser båda riktningarna
1 EU-lastbil medellast 15 ton
1 godståg medellast 600 ton
1 godståg=40 lastbilar
Data från 2014≈2016

Kundkrav

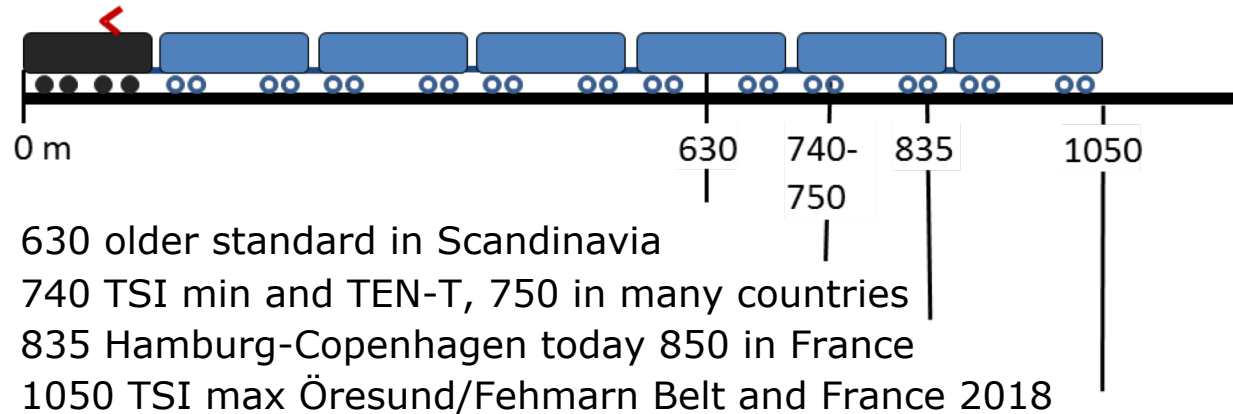
Miljö

- **Kvalitet**
- **Kostnad**

Långa godståg

- Få ut så mycket som möjligt av ett lok = 1050 m

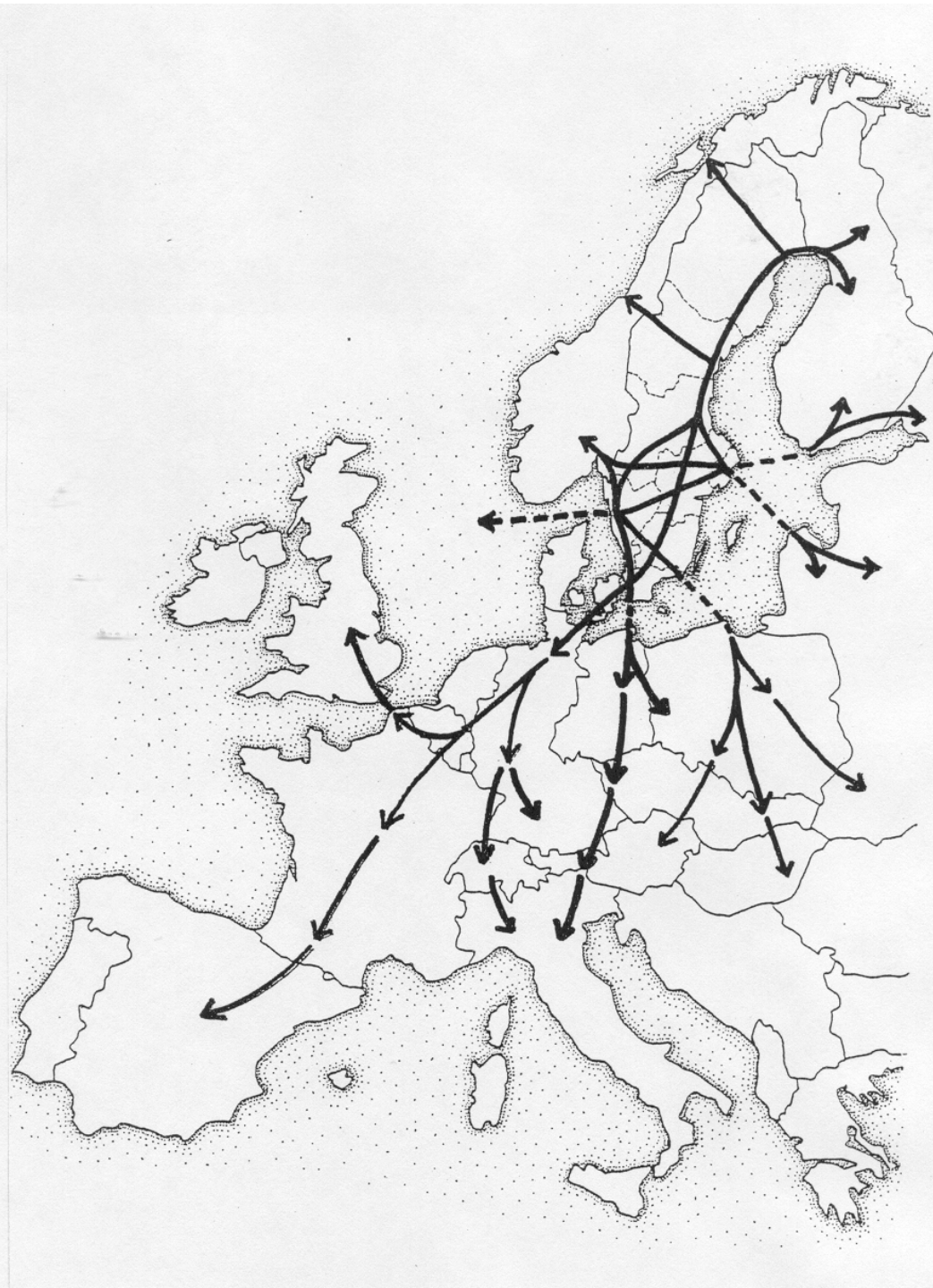
- 1050 m är optimalt för kombitåg med ett modernt lok**
Öresundsbron/Fehmarn Bält klarar 1050 m långa tåg
 → **Ger 76 % högre kapacitet och än ett 630 m långt tåg**
 → **och ger 21 % lägre kostnad**

Vision för Gröna godskorridorer i Europa

Prioriterat järnvägsnät
för godstransporter

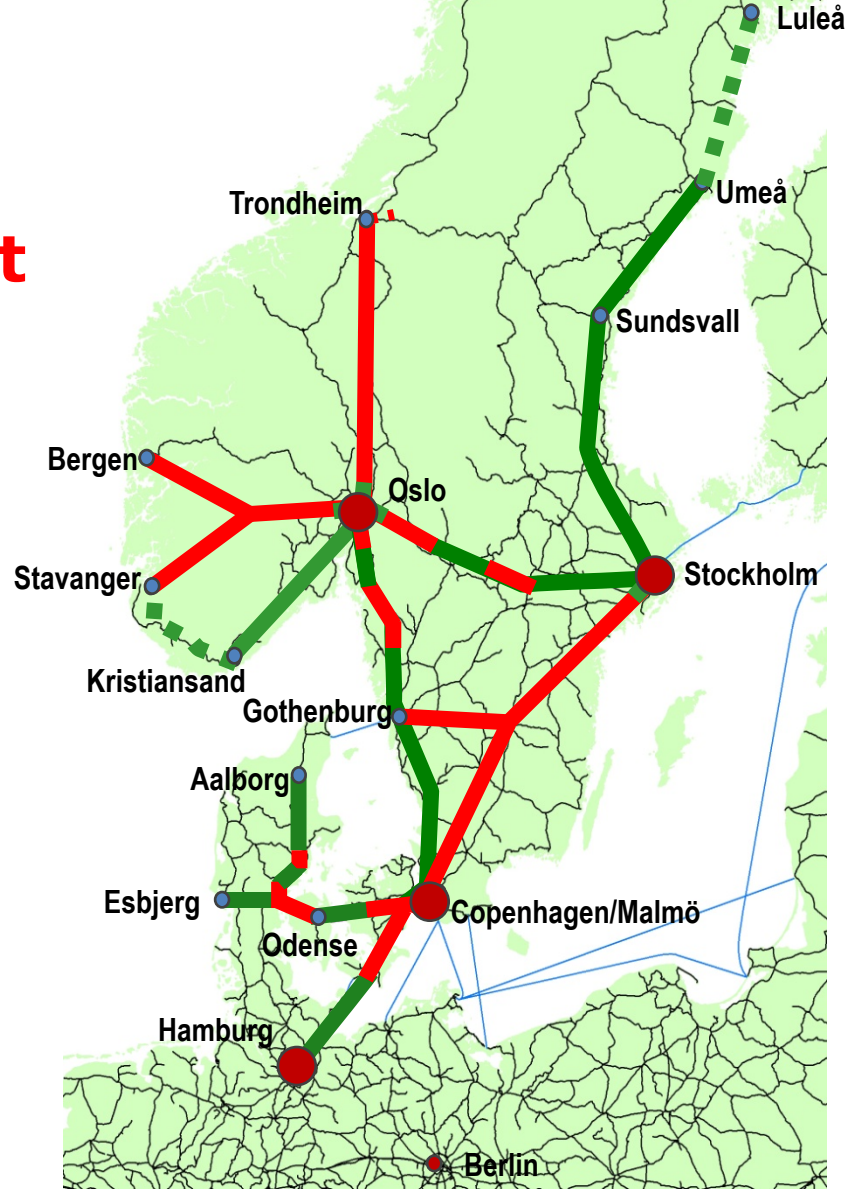
- Kapacitetsstarkt
- Avreglerat
- Avbyråkratiserat
- Låga banavgifter
- Långa tåg
- Stor lastprofil
- Interoperabelt
- Intermodalt

Vision för framtida Höghastighetsnät i Skandinavien?

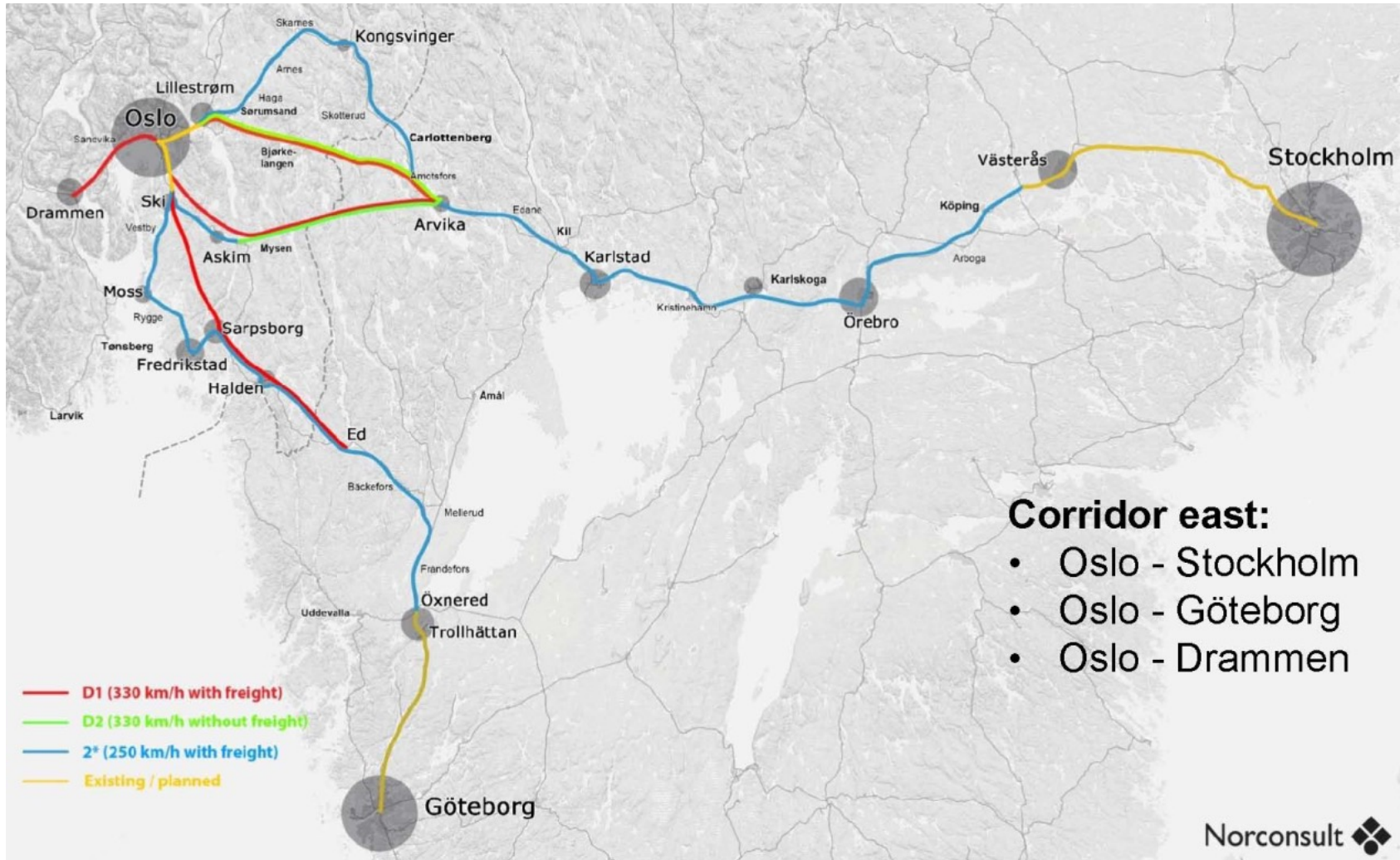
 Nya dubbelspåriga
höghastighetsbanor
för 250-350 km/h

 Konventionella
banor uppgraderade
för 200-250 km/h

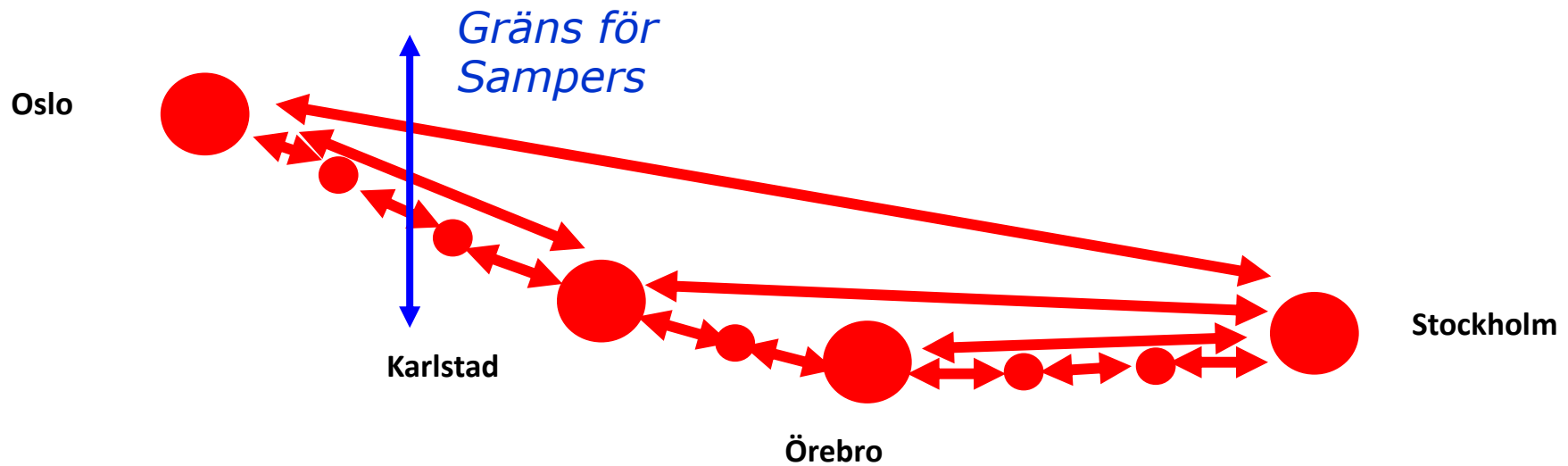
Oslo-Stockholm/Göteborg

-Alternativa sträckningar

Oslo-Karlstad-Stockholm

- Många olika delmarknader

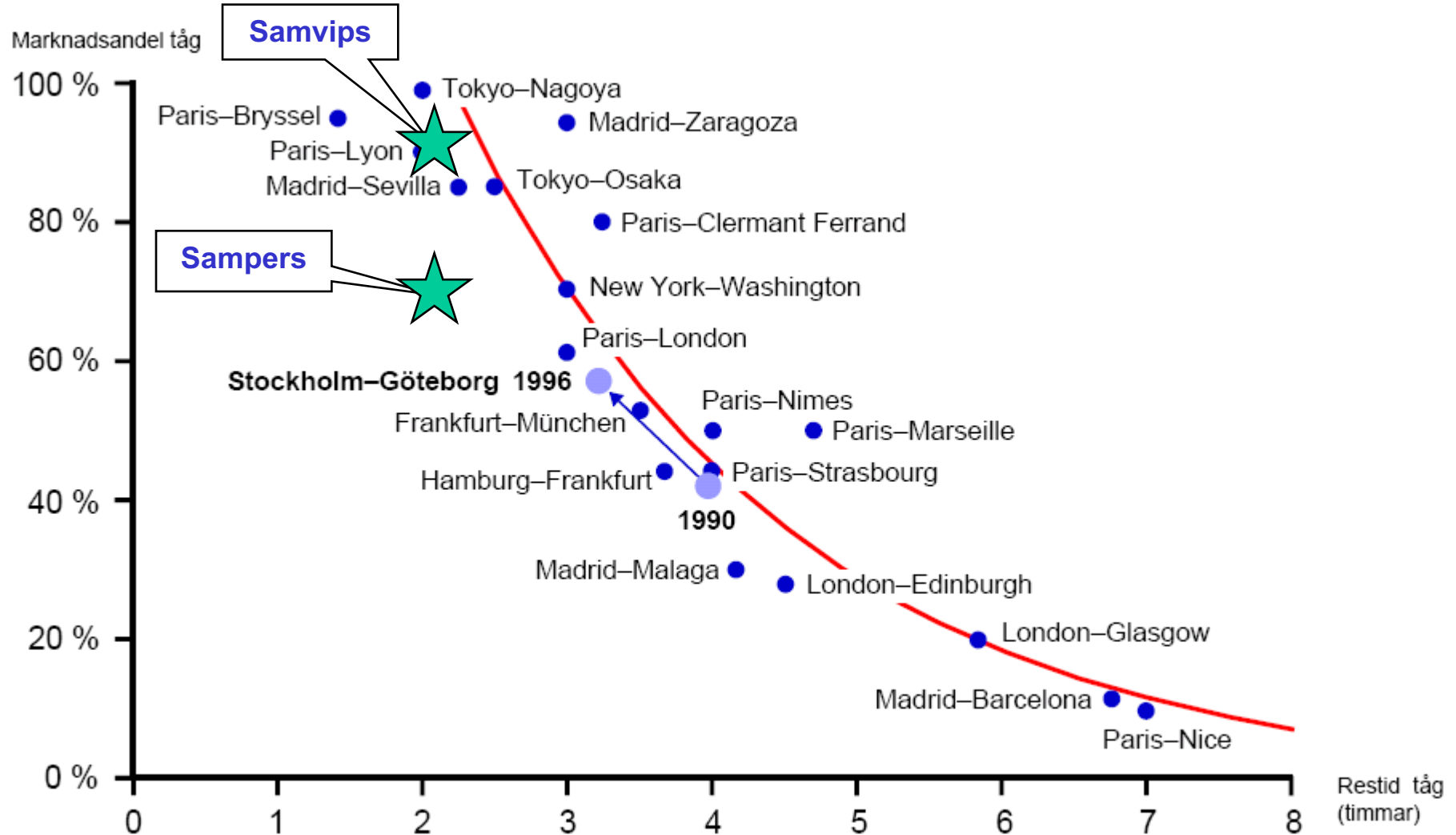

Prognoser för många olika restyper måste göras

- Internationella resor mellan Norge och Sverige
  - Regionala resor mellan Norge och Sverige
  - Interregionala resor inom Norge
  - Regionala resor inom Norge
  - Interregionala resor inom Sverige
  - Regionala resor inom Sverige
- } *Sampers behandlar endast dessa*

Prognos och verklighet

- Prognoser med prognosmodellerna Sampers och Samvips jämfört med verkligheten

Problemet med dagens prognosmodeller

De nationella modeller som används i dag kan inte prognosticera

- Resor över gränsen
- Snabba tåg på ett korrekt sätt
- Kombinerade resor med t.ex. tåg-flyg eller bil-tåg
- Konkurrens mellan operatörer för flyg, tåg och buss
- Modellerna tar dessutom lång tid att köra och utvärdera

TÖIs rapport

- Om prognosmodellerna

- 'Samvips åpner for mer detaljert og realistisk modellering av kollektivruter og dermed etterspørsel etter reiser med de ulike kollektive transportmidler,
- men mangler egne beregninger av samlet transportetterspørsel og hvordan tilbudet påvirker samlet etterspørsel.
- Samvips vil være et bedre egnet verktøy til å studere alternativer for markedets tilbudsutvikling som følge av HHT-investeringen om en ønsker det. Sampers kan da brukes til å generere samlet transportetterspørsel til Samvips.'

→ Det är just så som Samvips fungerar – använder Sampers matriser och fördelar dem på färdmedel med Vips

Vad behövs?

- En strategisk plan för snabb persontrafik och kapacitetsstarkt godsnät från Skandinavien till Nordtyskland
  - En gemensam standard för nybyggda och uppgraderade banor Skandinavien
  - En prognosmodell som kan användas för att utvärdera alla idéer som nu finns på bordet
  - En plan för att finansiera och bygga de felande länkarna så snabbt som möjligt
- *Då kan vi få en konkurrenskraftig järnväg som kan bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle*

Tack!

bolle@railresarch.se

KTH homepage:
www.kth.railwaygroup.kth.se

Litteratur

Höghastighetsbanor i Sverige, Trafikprognoser och samhällsekonomiska kalkyler med Samvips-metoden för utbyggda stambanor och separata höghastighetsbanor. Rapport TRITA-TEC-RR 10-005. Bo-Lennart Nelldal, Kjell Jansson, Chris Halldin 2010.

Konkurrens och samverkan mellan tåg och flyg, Del 1: Internationell jämförelse. Del 2: Tidsserieanalys i Sverige Rapport TRITA-TEC-RR 11-001/02. Anna-Ida Lundberg och Bo-Lennart Nelldal, 2011.

Höghastighetståg i korridoren Oslo-Göteborg-Köpenhamn – Marknad och prognoser, för COINCO 8MC. Nelldal, KTH Rapport 2014.

Person- och godstransporter 2014-2030-2050 - Prognoser för framtida järnvägstrafik. Bilaga 14 till Slutbetänkande av Utredningen om järnvägens organisation SOU 2015:110. Bo-Lennart Nelldal och Jakob Wajsman, rapport 2015.

Utveckling av utbud och priser på järnvägslinjer i Sverige 1990-2017 och Avreglering och konkurrens mellan tåg, flyg och buss samt förseningarnas betydelse för tillgängligheten. Bo-Lennart Nelldal, Josef Andersson och Oskar Fröidh, rapport TRITA-TSC-RR 17-003.

Resandeflöden på Sveriges järnvägsnät - Analys av utbud och efterfrågan på tågresor. Bo-Lennart Nelldal, Josef Andersson och Oskar Fröidh, rapport TRITA-ABE-RPT-1818.